

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2026.gada 16.martā

Senāts šādā sastāvā: senators referents Jānis Pleps, senatores Līvija Slica un Ieva Višķere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par Rīgas valstspilsētas pašvaldības Rīgas pilsētas izpilddirektora 2024.gada 5.janvāra lēmuma Nr. RD-24-7-ap atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar /Persona A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 30.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /Persona A/ 2023.gada 19.decembrī iesniedza Rīgas valstspilsētas pašvaldībai (turpmāk – pašvaldība) pieteikumu par piketa organizēšanu 2024.gada 6.janvārī no plkst. 12.00 līdz plkst. 13.00 pie Ministru kabineta ēkas Rīgā. Pieteiktā piketa mērķis – izrādīt solidaritāti ar Palestīnas iedzīvotājiem Izraēlas un Palestīnas konflikta laikā.

Pašvaldības Rīgas pilsētas izpilddirektors ar 2024.gada 5.janvāra lēmumu Nr. RD-24-7-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) aizliedza pieteiktā piketa norisi.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka neesot lietderīgi un samērīgi nodrošināt pieteicējam Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 103.pantā garantētās pulcēšanās tiesības, jo, nespējot prognozēt uz piketu ierodošos personu skaitu un nespējot identificēt piketā izmantojamo plakātu, lozungu un transparentu saturu, nav iespējams novērst riskus miermīļīgai piketa norisei. No piketa uzsaukuma „Pikets Palestīnas atbalstam” nav skaidri un nepārprotami prezumējams, ka pieteiktā piketa mērķis būtu vērsti tieši uz civiliedzīvotāju atbalstu. Piketa mērķis pirmšķietami nav viennozīmīgi interpretējams. Pašvaldības un tiesībsargājošo institūciju pārstāvji nav guvuši pārliecību, ka pieteicējs kā piketa organizators spētu ievērot un nodrošināt piketa organizatoram likumā „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem” (turpmāk – Sapulču likums) paredzētos pienākumus. Sabiedriskās kārtības un drošības apdraudējums un tā raksturs nemainītos arī tad, ja piketa norisei noteiktu citu laiku, vietu, veidu vai pat ilgumu. Piketa rīkošana ir aizliedzama, lai aizsargātu citu personu tiesības, veselību un īpašumu, kā arī sabiedrisko kārtību un drošību.

Pieteicējs vērsās administratīvajā tiesā, lūdzot atzīt pārsūdzēto lēmumu par prettiesisku.

[2] Administratīvā rajona tiesa ar 2024.gada 30.maija spriedumu noraidīja pieteikumu. Spriedumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Pulcēšanās brīvība nav absolūta, un to ir iespējams ierobežot, lai aizsargātu Satversmes 116.pantā minētos leģitīmos mērķus. Pasākumi, kas ir vērsti uz publisku aicinājumu uz naida kurināšanu pret kādu rasi, etnisku, reliģisku vai citu grupu vai vērsti uz citu agresīvu mērķi, uzskatāmi par prettiesiskiem. Ir tiesisks pamats aizliegt pasākumus, kas nav pieļaujami demokrātiskā sabiedrībā un vērsti uz agresīvu mērķi.

[2.2] Pieņemot pārsūdzēto lēmumu, pašvaldība balstījies uz Valsts drošības dienesta (turpmāk – dienests) sniegtajiem atzinumiem, kā arī ir iepazinies ar publiski pieejamo informāciju dažādās interneta vietnēs, tostarp *Facebook* lapā „Par brīvu Palestīnu”. Pieteicējs nenoliedz savu saistību ar kustību „Par brīvu Palestīnu”, lai gan piketu pieteicis kā fiziska persona.

[2.3] Lietā nav strīda, ka uz piketa pieteikšanas un pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdi kustība „Par brīvu Palestīnu” interneta vietnēs sabiedrību uzrunāja ar saukli „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!”. Izvēlētais lozungs starptautiskajā sabiedrībā netiek viennozīmīgi interpretēts, bet galvenokārt tiek uztverts kā lozungs, kas pauž mērķi pilnībā atbrīvot Palestīnu no Jordānas upes līdz Vidusjūrai, kas savukārt nozīmē Izraēlas likvidēšanu. Lozungā ietvertu saturu vai vēstījumu var interpretēt kā nozieguma pret cilvēci simbola publisku demonstrēšanu, jo tas aicina izbeigt Izraēlas pastāvēšanu. Tādējādi tas ir arī antisemitisks sauklis, kura lietošana attaisno pret cilvēci vērstu darbību veikšanu, un attiecīgi – šāda saukļa lietošana nav viennozīmīgi uztverama kā atbalsts tieši civiliedzīvotājiem.

[2.4] Dienests ir veicis iespējamo risku, kas saistīti ar pieteikto piketu, izvērtēšanu, sākot ar brīdi, kad tas pieteikts pašvaldībā, un risku monitorings turpināts līdz pat pieteicēja pieteikumā norādītajam piketa laikam. Dienests rekomendēja pašvaldībai piketu aizliegt, ņemot vērā šādus ar tā norisi saistītus drošības riskus: starptautisko attiecību saasināšanās, kaitējot valsts starptautiskajām interesēm; pastiprināta sabiedrības šķelšanās un viedokļu polarizācija jautājumā par notiekošo karadarbību Tuvajos Austrumos; noziedzīgu nodarījumu izdarīšana; vispārējās drošības un sabiedriskās kārtības apdraudējums sakarā ar pasākuma laikā iespējamām konfliktsituācijām, kas no asas vārdu pārmaiņas var pāraugt fiziskā vardarbībā.

[2.5] Saukli „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!” izmanto gan Palestīnu atbalstoši, gan pret Izraēlu vērsti politiskie spēki un aktīvisti. Kopš 2023.gada novembra Vācijā, Austrijā, Igaunijā un Čehijā varas iestādes jau ir vērsušās pret personām, kuras publiski lietojušas šo saukli, pamatojot to ar terorisma slavināšanu un aicinājumu uz vardarbīgu vērsanos pret Izraēlu, noliedzot tās tiesības uz eksistenci. Par Izraēlas un Palestīnas konfliktu pasaulē notiek asas debates un demonstrācijas Palestīnas civiliedzīvotāju atbalstam, bet netiek pieļauta nekāda veida naidīga attieksme pret citām etniskām grupām.

[2.6] Pieteicējs un kustība „Par brīvu Palestīnu” nenorobežojas no saukļa „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!”. Minētais sauklis no *Facebook* un *Instagram* interneta vietnēm izņemts tikai pēc tikšanās ar pašvaldības pārstāvjiem 2024.gada 5.janvārī. Pieteicējs arī tiesas sēdē noliedza, ka attiecīgais sauklis būtu antisemitisks, jo par tādu nav atzīts ne ar likumu, ne ar tiesas spriedumu. Sauklis vairs netiek lietots, jo tā ieteikusi pašvaldība tikšanās laikā.

[2.7] 2024.gada 17.februārī notikušajā gājienā „Baltijas solidaritāte ar Palestīnu” izmantots stilizēts plakāts – arbūza šķēle ar uzrakstu „No upes līdz jūrai”. Par šo pārkāpumu uzsāktais administratīvā pārkāpuma process tika izbeigts, jo izdarītais pārkāpums atzīts par maznozīmīgu. Vienlaikus pieteicējs kā attiecīgā gājiena organizators nav spējis nodrošināt, ka šādi saukļi netiek lietoti.

[2.8] Gājiena un arī piketa organizēšanas mērķis pretēji sanāksmes laikā pašvaldībai paustajam mērķim par mieru tikai daļēji saistāms ar atbalstu Palestīnas civiliedzīvotājiem. Tam ir plašāks tvērums, kas skar Izraēlas pastāvēšanas pamatus. Šāda rīcība nav vēsta uz īsteni miermīlīgu mērķu sasniegšanu. Uz to norāda arī dienesta uzrādītā pretizlūkošanas darbību rezultātā iegūtā informācija.

[2.9] No sanāksmes gaitā pieteicēja sniegtās informācijas pašvaldība nekonstatēja pieteicēja izpratni par iespējamiem riskiem, kas saistīti ar pieteiktā piketa rīkošanu. Pieteicējs nav varējis pastāstīt par piketā plānoto plakātu, lozungu vai transparentu izmantošanu un to iespējamo saturu, kā arī nav varējis nosaukt precīzu piketa dalībnieku skaitu. Tā kā pieteicējs piketa norisei piesaistījis tikai divas kārtības uzturētājas, viņš pilnā apjomā palāvējis tikai uz tiesībsargājošo iestāžu resursiem risku mazināšanai un konfliktsituāciju risināšanai.

[2.10] Konkrētajā gadījumā netika konstatēts, ka pieteiktais pikets tiks traucēts, pretēji domājošiem sabiedrības pārstāvjiem kaut kādā veidā iejaucoties piketa norisēs. Tieši pretēji – ar lielāko varbūtību tika paredzēts, ka uz pieteikto piketu sanāks tieši pieteicēja domubiedri.

[2.11] No /Persona B/ – vienas no potenciālajām kārtības uzturētājām pieteiktajā piketā – liecības tiesas sēdē izriet, ka viņai ir pieredze publisku pasākumu organizēšanā; viņas sniegtās atbildes ir izsmēlošas un pārliecinošas. Taču viņa nepiedalījās sanāksmē ar pašvaldību 2024.gada 5.janvārī un attiecīgi pašvaldībai šāda informācija netika sniegta. Tā kā pašvaldībai informācija bija nepieciešama, lai izvērtētu, vai, nosakot piketa norisei citu laiku, vietu, veidu vai pat ilgumu, tā norises šķēršļi tiks novērsti, pieteiktā piketa sekmīgu norisi apdraudēja pats pieteicējs, nesniedzot pilnīgu informāciju par plānoto. Saskaņā ar Sapulču likumu tieši pasākuma organizētājs ir atbildīgs par iniciatīvas izrādīšanu un informācijas sniegšanu pasākuma veiksmīgai norisei.

[2.12] Pasākumi, kas vērsti uz publisku aicinājumu uz naida kurināšanu pret kādu rasi, etnisku, reliģisku vai citu grupu vai vērsti uz citu agresīvu mērķi, tiek uzskatīti par prettiesiskiem. Līdz ar to valstij šādā gadījumā nav pozitīva pienākuma nodrošināt šāda pulcēšanās pasākuma norisi.

[3] Pieteicējs iesniedza kasācijas sūdzību par rajona tiesas spriedumu. Kasācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Rajona tiesas spriedumā ietvertas vairākas saites uz ziņām svešvalodā. Tām nav pievienots tulkojums valsts valodā, kā arī nav prasīta lietas dalībnieku piekrišana šo saišu ietveršanai spriedumā. Attiecīgi tiesa nav ievērojusi procesa valodas noteikumus un ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 110.panta pirmo un otro daļu.

[3.2] Pieteicējam tikušas liegtas tiesības piedalīties pierādījumu pārbaudē, un pierādījumu vākšana nav notikusi lietas izskatīšanas pēc būtības laikā. Spriedumā norādītās saites uz ziņām svešvalodā neparādās lietas materiālos, bet tikai spriedumā. Ir redzams attiecīgo saišu aplūkošanas datums – 2024.gada 20.maijs –, kas ir datums, kad ir pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības (tiesas sēde notika 2024.gada 9.maijā). Tiesa nenodrošināja ne pieteicējam, ne citiem lietas dalībniekiem iespēju zināt visus lietas materiālus, kopā ar tiesu tos pārbaudīt un celt iebildumus pret tiem.

[3.3] Tiesa nav ievērojusi lietas izskatīšanas robežas un ir pieļāvusi, ka pašvaldība pārkāpj Administratīvā procesa likuma 150.panta otro daļu. Pašvaldība rakstveida paskaidrojumos norādījusi, ka pieteicējs nav pietiekami distancējies no saukļa „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!”, taču pašvaldība uz to nevar atsaukties, jo pārsūdzētajā lēmumā tas nav norādīts kā pamatojošais apstāklis piketa aizliegšanai.

[3.4] Spriedumā esošie tiesas secinājumi ir pretrunā ar pārsūdzētā lēmuma pamatojumu. Pārsūdzētajā lēmumā atzīts, ka nav zināms precīzs piketa dalībnieku skaits un plakātu saturs, kā arī atzīts, ka pieteicējs nespēs nodrošināt kārtību piketa laikā. Savukārt tiesas secinātais spriedumā norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā norādītais pamatojums nav konstatēts konkrētajā gadījumā. Vienlaikus tiesa secinājusi, ka pieteicējs nav sadarbojies ar pašvaldību, kā arī piketa mērķis nav bijis miermīlīgs.

[3.5] Tiesa ir konstatējusi, ka piketam nav bijis miermīlīgs mērķis, taču šis pamatojums pārsūdzētajā lēmumā nav atrodams. Tiesa ir izgājusi ārpus izskatāmās lietas robežām, apskatot tādus pamatojumus, kas nav norādīti pārsūdzētajā lēmumā.

[3.6] Tiesa nepareizi piemērojusi Sapulču likuma 15.¹panta otro daļu. Tiesa nepamatoti vērtējusi kustību „Par brīvu Palestīnu”, nevis pieteicēja mērķi, iesniedzot pieteikumu piketam. Lietā nav konstatēts, ka pieteicējs vai kustība „Par brīvu Palestīnu” būtu veikuši kādas darbības, kas ir vērstas uz naida vai antisemitisma kurināšanu. Ir

konstatēts, ka pieteicējam un kustībai „Par brīvu Palestīnu” ir atšķirīgs viedoklis par saukļa „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!” interpretāciju. Tas nenozīmē, ka plānotā piketa mērķis būtu bijis vērsts uz naida kurināšanu. Pieteicējs bija norādījis, kāds ir plānotā piketa mērķis, kā arī piketa aprakstā bija norādīts, ka arī grupējuma „Hamas” noziegumi tiek nosodīti. Tāpat tiesa neobjektīvi vākusi pierādījumus, lai konstatētu, ka attiecīgais sauklis ir vērsts uz naida un antisemitisma kurināšanu.

[3.7] Tiesa nepareizi iztulkojusi Sapulču likuma 15.panta trešo daļu, jo tā nenosaka tikai pieteicēja pienākumu sniegt informāciju, bet gan pieteicēja un pašvaldības sadarbību. Tieši pašvaldībai bija jāsekmē šī sadarbība, ņemot vērā konstatēto pieteicēja pieredzes trūkumu. Pašvaldība nepaziņoja pieteicējam, ka būtu jāpalielina kārtības uzturētāju skaits piketā.

[4] Pašvaldība paskaidrojumos norāda, ka pieteicēja kasācijas sūdzība nav pamatota, un lūdz atstāt spēkā pārsūdzēto rajona tiesas spriedumu. Paskaidrojumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Tiesa procesa dalībniekiem nodrošināja pienācīgas iespējas piedalīties pierādījumu pārbaudē. Nav pamatoti pieteicēja argumenti par pieļautajiem procesuālo tiesību normu pārkāpumiem.

[4.2] No objektīvās izmeklēšanas principa un Administratīvā procesa likuma 250.panta izriet, ka arī gadījumos, kad iestāde nav pietiekami detalizēti pamatojusi pārsūdzēto administratīvo aktu, tiesai saglabājas pienākums izvērtēt arī pamatojumā neminētus apstākļus, kuri ir būtiski objektīvās patiesības noskaidrošanai. Tiesa var pēc savas iniciatīvas atrast un pieprasīt arī citus pierādījumus, kas iestādes minēto apstākli vai pamatojumu padara pārliecinošāku. Ar tiesas pašas konstatētajiem faktiem un analizētajām tiesību normām iestādes pamatojumā analizētie apstākļi netiek grozīti, bet tikai papildināti.

[5] Senāts ir izprasījis un iepazinies ar valsts noslēpuma objektu – materiāliem, uz kuru pamata dienests sniedzis pašvaldībai atzinumus saistībā ar pieteikto piketu.

Motīvu daļa

[6] Pieteicējs kasācijas sūdzībā paudis argumentu, ka tiesa, vērtējot saukļa „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!” pieļaujamību miermīlīgas pulcēšanās pasākumā, pieļāvusi pieteiktā piketa aizlieguma pamatojuma maiņu, jo pašvaldība ar šiem argumentiem neesot pamatojusi piketa aizliegumu. Savukārt pašvaldība paskaidrojumos par kasācijas sūdzību norāda, ka neesot notikusi pamatojuma maiņa, jo pašvaldība esot tiesīga papildināt tiesā savu argumentāciju, kā arī tiesa pati varot konstatēt lietā būtiskus apstākļus. Līdz ar to Senātam kasācijas tiesvedības ietvaros jāpārbauda, vai rajona tiesa, noraidot pieteicēja pieteikumu, savu spriedumu pamatojusi ar tādiem argumentiem, kuri nav minēti pārsūdzētajā lēmumā kā pamats piketa aizliegumam.

Par pieteiktā piketa aizlieguma pamatojuma maiņu

[7] Rajona tiesa konstatējusi, ka informācija par pieteicēja iecerēto piketu publiskota kustības „Par brīvu Palestīnu” interneta vietnēs, tostarp lietojot saukli „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!” (*pārsūdzētā sprieduma 12.punkts*). Tāpat tiesa konstatējusi, ka nedz kustība „Par brīvu Palestīnu”, nedz pieteicējs nenorobežojas no šā saukļa lietošanas un attiecīgi tas vai tā stilizācija varētu tikt izmantota arī iecerētajā piketā (tiesa norāda uz stilizēta plakāta izmantošanu citā pulcēšanās reizē – 2024.gada 17.februāra gājienā „Baltijas solidaritāte ar Palestīnu”) (*pārsūdzētā sprieduma 16.punkts*).

Ievērojot pašvaldības sniegtos paskaidrojumus, kuros norādīts uz strīdus saukļa saturu, tiesa atzina, ka konkrētajā gadījumā bijis pamats aizliegt pieteikto piketu atbilstoši Sapulču likuma 15.¹panta otrajai daļai kā tādu, kurš nebūtu vērsts uz īsteni miermīlīgu mērķu sasniegšanu. Strīdus sauklī ietvertu vēstījumu varot interpretēt kā nozieguma pret cilvēci simbola publisku demonstrēšanu, jo tas aicina izbeigt Izraēlas pastāvēšanu, un tādējādi tas ir arī antisemitisks sauklis (*pārsūdzētā sprieduma 16.punkts*).

[8] Šajā sakarā Senāts vispirms uzskata par lietderīgu norādīt, ka nav šaubu, ka saskaņā ar Satversmes 103.pantu un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 11.pantu tiek aizsargāta tikai miermīlīgas pulcēšanās brīvība. Šīs tiesību normas neaizsargā tādu pulcēšanos, kuras organizatoriem un dalībniekiem ir vardarbīgi nolūki, tostarp tādi, kas kūda uz vardarbību vai citādi apšaubā demokrātiskas sabiedrības pamatus (Eiropas Cilvēktiesību tiesas (*Lielā palāta*) 2015.gada 15.oktobra sprieduma lietā „Kudrevičius and Others v. Lithuania”, iesnieguma Nr. 37553/05, 92.punkts). Uz pieteiktā pulcēšanās pasākuma nemiermīlīgumu var norādīt arī saukļi, kurus plānots lietot attiecīgajā pasākumā, ja tie ir vērsti pret demokrātiskas sabiedrības pamatvērtībām un ir agresīvi (nav miermīlīgi) (Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2025.gada 10.jūlija sprieduma lietā „Rodina and Borisova v. Latvia”, iesniegumu Nr. 2623/16 un 2299/16, 106.punkts).

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka kāda izteikuma (saukļa) saturs vienmēr ir vērtējams konkrētās lietas specifisko apstākļu kontekstā, lai pārliecinātos par tā miermīlīgumu. Vienmēr ir jānovērtē visi ar konkrētā izteikuma (saukļa) lietojumu saistītie apstākļi kopsakarā, lai pārliecinātos atzīt, ka kāds izteikums (sauklis) tieši vai netieši aicina uz vardarbību, attaisno vai uzkurina vardarbību, naidu vai neiecietību (Eiropas Cilvēktiesību tiesas (*Lielā palāta*) 2015.gada 15.oktobra sprieduma lietā „Perinçek v. Switzerland”, iesnieguma Nr. 27510/08, 204.–208.punkts). Ar norādi, ka kāds sauklis starptautiskā sabiedrībā netiek viennozīmīgi interpretēts vai nav viennozīmīgi uztverams, varētu nebūt pietiekami pārliecināša secinājuma izdarīšanai par saukļa miermīlīgumu, jo ir vērtējami tieši konkrētās lietas apstākļi un konteksts – pieteicēja attieksme un izpratne par saukli, kā arī šā saukļa izpratne un vērtējums Latvijas sabiedrībā, īpašu uzmanību pievēršot to sabiedrības grupu attieksmei, pret kurām attiecīgais sauklis varētu būt vērsts. Attiecīgi nozīme piešķirama konkrētās situācijas sabiedriskajam, politiskajam un ģeopolitiskajam kontekstam, kas pienācīgi novērtējams un pamatojams (*Senāta 2024.gada 25.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-112/2024, [ECLI:LV:AT:2024:1125.A420209922.7.S](#), 15.–16.punkts*).

[9] Ievērojot minēto, Senāts piekrīt, ka, vērtējot, vai ir pamats aizliegt pieteiktu piketu, miermīlīgas pulcēšanās brīvības kontekstā var būt pamats pievērsties piketa organizētāju izmantotu vai atbalstītu saukļu analīzei. Tomēr atbilstoši Sapulču likumam tieši pašvaldībai ir noteikts pienākums izvērtēt visus ar pieteikto pulcēšanās pasākumu saistītos apstākļus un attiecīgi pieņemt lēmumu noteikt ierobežojumus attiecībā uz pasākuma norises vietu, laiku un veidu (*Sapulču likuma 15.¹panta pirmā daļa*) vai aizliegt pieteiktā pasākuma norisi (*Sapulču likuma 15.¹panta otrā daļa*). Nosakot ierobežojumus pulcēšanās brīvības īstenošanai vai aizliedzot konkrētu pulcēšanās brīvības pasākumu, pašvaldībai konstatētie apstākļi, kas ierobežo vai liedz netraucētu pulcēšanās brīvības īstenošanu, ir jānorāda lēmumā, sniedzot pamatojumu, ka tās noteiktais pulcēšanās brīvības ierobežojums konkrētajos apstākļos ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā.

Senāts šajā ziņā ir norādījis, ka valsts iestādēm nevis formāli, bet pēc būtības jācenšas objektīvi noskaidrot gan pieteiktās pulcēšanās mērķi, gan ar to saistīto apdraudējumu, un tikai tad pieņemtais lēmums un iespējamā tālākā rīcība (piemēram, atbilstoši kārtības nodrošināšanas pasākumi) būs objektīvi pamatoti un tāad arī tiesiski (*Senāta 2024.gada 25.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-112/2024, [ECLI:LV:AT:2024:1125.A420209922.7.S](#), 10.punkts*).

Konkrētajā gadījumā, kā jau minēts, pieteicējs kasācijas sūdzībā ir izteicis iebildumus pret pārsūdzēto spriedumu, norādot, ka rajona tiesa ir vērtējusi nevis pārsūdzētajā lēmumā ietvertu pamatojumu, bet gan pieļāvusi pamatojuma maiņu, vērtējot apstākļus, ar kuriem nav bijis pamatots pieteiktā piketa aizliegums.

[10] Administratīvā procesa likuma 250.panta otrā daļa noteic, ka tiesa, vērtējot pārsūdzētā administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā.

Šī tiesību norma ir daļa no tiesiskā regulējuma, kas nošķir iestādes un tiesas kompetenci administratīvajā procesā. Proti, līdztekus citām likuma normām (piemēram, Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai, 253.panta trešajai un sestajai daļai) tā atspoguļo administratīvā procesa tiesā būtību un tiesas kompetences robežas administratīvā akta tiesiskuma kontrolē – to, ka tiesa īsteno kontroli pār iestādes izdotu privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu, nevis iestājas iestādes vietā un pati izdod šādu administratīvo aktu (faktiski palīdz saglabāt šāda administratīvā akta spēkā esību, iestādes pieļautās pamatojuma kļūdas aizvietojot ar savu argumentāciju). Līdz ar to atbilstoši administratīvās tiesas kompetencei Administratīvā procesa likuma 250.panta otrā daļa liedz tiesai spriedumā mainīt iestādes lēmuma pamatojumu, ar to šīs tiesību normas izpratnē saprotot lēmuma pamatu – apstākļus, uz kuriem balstīts iestādes lēmums (*Senāta 2024.gada 30.septembra sprieduma lietā Nr. SKA-92/2024, [ECLI:LV:AT:2024:0930.A420269220.12.S](#), 7.punkts* un tajā minētā judikatūra).

Senāta judikatūrā atzīts, ka ir pieļaujama zināma administratīvā akta pamatojuma interpretācija un mazāk būtisku kļūdu izskaidrošana. Tomēr šāda pamatojuma interpretēšana nedrīkst ietvert pēc būtības jaunus apstākļus (*Senāta 2025.gada 27.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-566/2025, [ECLI:LV:AT:2025:1027.A420150922.16.S](#), 6.punkts*). Vienlaikus personai nelabvēlīgajā administratīvajā aktā ir jābūt precīzi uzrādītiem būtiskajiem apstākļiem, kuru dēļ attiecīgais akts ir izdodams. Tas izriet no pamatojuma principa prasībām. Kā norādījis Senāts, no pamatojuma principa izriet iestādes pienākums rakstveidā izdotajā administratīvajā aktā norādīt uz visiem lietas būtiskajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kā arī izdarītajiem lietderības apsvērumiem un secinājumiem, kāpēc konkrētajā gadījumā attiecīgais lēmums ir nepieciešams. Pamatojuma uzdevums ir padarīt skaidrus administratīvā akta adresātam tam uzliktos pienākumus un izskaidrot šāda pienākuma tiesisko un faktisko pamatu, tādējādi dodot iespēju personai aizsargāt savas tiesības (*Senāta 2025.gada 7.oktobra sprieduma lietā Nr. SKA-383/2025, [ECLI:LV:AT:2025:1007.A420165122.10.S](#), 11.punkts*).

[11] Senāts vērš uzmanību, ka īstā pamatojuma uzrādīšanai, norādot tos būtiskos apstākļus, kas ir par pamatu lēmuma pieņemšanai, ir būtiska nozīme pulcēšanās pasākuma aizlieguma gadījumā. Satversmes tiesa ir vērsusi uzmanību, ka pulcēšanās brīvības īstenošanai ir jābūt reālai un efektīvai. Sapulču likuma piemērošanā nevar pieļaut situācijas, kurās iestāde var panākt, ka persona nespēj īstenot sev vēlamu pulcēšanos sev vēlamajā laikā, vietā un veidā, to aizliedzot, un nav iespējama efektīva tiesas kontrole pirms pieteiktā pasākuma norises (*Satversmes tiesas 2006.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr. 2006-03-0106 24.punkts*). Gadījumā, kad tiesas kontrole ir iespējama tikai par pulcēšanās aizlieguma tiesiskumu, proti, tiesa skata lietu tikai pēc iecerētā pulcēšanās pasākuma dienas, jo īpaši ir pievēršama uzmanība iestādes sniegtā pamatojuma kvalitātei, proti, vai aizliegums patiešām ir pamatots ar tādiem būtiskiem apstākļiem, kas var būt par pamatu pieteiktā pasākuma aizliegumam, un vai aizlieguma pamatojums ir pietiekams.

Tas attiecināms arī uz konkrēto gadījumu, kad pieteicējs bija iecerējis rīkot piketu 2024.gada 6.janvārī, savukārt pašvaldība par aizliegumu lēma 2024.gada 5.janvārī. Pieteicēja pieteikums Administratīvajā rajona tiesā tika saņemts 2024.gada 29.janvārī, un attiecīgi reāli nav bijusi iespējama pieteicēja iecerētā piketa norise viņam vēlamajā laikā un vietā. Pārbaudot pašvaldības aizlieguma tiesiskumu, tiesai ir jāpievērš pastiprināta uzmanība pamatojuma principa un Administratīvā procesa likuma 250.panta otrās daļas prasībām. Proti, precīzi jākonstatē tie apstākļi, uz kuru pamata noteikts piketa aizliegums, un jāpārbauda to pietiekamība, lai atzītu pieteiktā piketa aizliegumu par tiesisku. Tiesai vajadzētu novērtēt visus iespējamus šķēršļus pulcēšanās pasākuma sekmīgai norisei (arī tādus, kuri nav minēti pašvaldības lēmumā) tad, ja personai labvēlīgs tiesas spriedums būtu pirms pieteiktā pulcēšanās pasākuma, kad, tiesai atceļot pašvaldības lēmumu, persona varētu īstenot savu pulcēšanās brīvību, un nepieciešamības gadījumā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 253.panta sestajai daļai dot norādes pašvaldībai jauna administratīvā akta izdošanai. Taču konkrētajā gadījumā lieta ir par pārsūdzētā lēmuma atzīšanu par prettiesisku un šāds plašāks vērtējums nav pieļaujams.

[12] Konkrētajā gadījumā Senāts konstatē, ka rajona tiesa gadījumos, kad skarts jautājums par strīdus saukļa miermīlīgumu un attiecīgi piketa aizlieguma tiesiskumu, atsaukusies nevis uz pārsūdzēto lēmumu, bet gan

pašvaldības sniegtajiem paskaidrojumiem tiesai (*pārsūdzētā sprieduma 12. un 16.punkts*). Tāpat rajona tiesa, atreferējot pārsūdzētā lēmuma saturu, nav identificējusi jautājumu par pieteikto piketu kā miermīlīgas pulcēšanās brīvības izpausmi saistībā ar potenciālu strīdus saukļa lietojumu (*pārsūdzētā sprieduma 1.punkts*).

Iepazīstoties ar pārsūdzēto lēmumu, Senāts konstatē, ka sauklis „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!” skats, atreferējot pieteicēja atbildes uz pašvaldības pārstāvju jautājumiem (*lietas 12.lp.*), kā arī, var pieļaut, netiešas norādes uz to sniegtas, vispārīgi atsaucoties uz „nevēlamām blakus efektiem” un to, ka piketa mērķis „pirmšķietami nav viennozīmīgi interpretējams” (*lietas 13.lp. (lapas otra puse)*). Skaidrs arguments par to, ka izvēlētais saukļa dēļ pieteiktais pikets nebūs miermīlīgs, un tā izvērstais pamatojums konstatējams vien pašvaldības paskaidrojumos rajona tiesai (*lietas 40.–42.lp.*).

Ja pieteiktais pulcēšanās pasākums nav uzskatāms par miermīlīgu un tādēļ ir aizliegams, tas skaidri un nepārprotami norādāms pašvaldības lēmumā, uz to arī balstot aizliegumu. Senāts ņem vērā, ka pašvaldība par piketa aizliegumu ir lēmusi steidzamības kārtībā (dienesta informācija saņemta tajā pašā dienā, kad pieņemts lēmums par pieteiktā piketa, kuram bija jānotiek nākamajā dienā, aizliegumu, kā arī šajā dienā vēl organizēta sanāksme ar pieteicēju) (*lietas 11.lp. (lapas otra puse)*). Vienlaikus, ņemot vērā pieņemtā lēmuma apjomu (8 lappuses) un detalizāciju, tostarp ar plašām norādēm uz administratīvo tiesu un Satversmes tiesas praksi, nebūtu vietā arguments, ka pašvaldībai nebija pietiekami daudz laika precīzai pieteiktā piketa aizlieguma pamata uzrādīšanai un pamatošanai.

Senāts arī konstatē, ka pārsūdzētā lēmuma kopsavilkumā, kurā ietverti apsvērumi, kādēļ nav pieļaujams pieteiktais pikets, nav uzrādīta tā esība ārpus miermīlīgas pulcēšanās brīvības tvēruma un iespējami vardarbīgais raksturs saistībā ar potenciāli lietojamo strīdus saukli. Šajā pamatojumā norādītie apstākļi attiecas uz pieteicēja spējām prognozēt pieteiktā piketa apmeklētāju skaitu un tajā lietoto saukļu, lozungu un transparentu saturu, kā arī nodrošināt tā miermīlīgu norisi, pārvaldot iespējamās riska faktorus, kas varētu būt saistīti ar piketa norisi (*lietas 14.lp.*). Šīs norādes vairāk liecina par subjektīviem (no pieteicēja prasmēm, pieredzes un izpratnes atkarīgiem) šķēršļiem pieteiktā piketa norisei, nevis objektīvi pastāvošiem šķēršļiem, kas pieteikto piketu liedz atzīt par miermīlīgu un tādēļ pieļaujamu.

Norādes uz „nevēlamām blakus efektiem” nav pietiekamas, lai konstatētu, ka pašvaldība pārsūdzēto lēmumu pienācīgi pamatojusi ar to, ka pieteiktais pikets nebūs miermīlīgs, proti, ar tajā potenciāli lietojamā strīdus saukļa satura izvērtējumu. Arī vispārīgas norādes uz iespējamu sabiedriskās kārtības un drošības apdraudējumu neliecina par to, ka pašvaldība lēmumu pamatojusi ar secinājumu, ka kontekstā ar strīdus saukļa iespējamu lietošanu pašvaldība pieteikto pasākumu atzīst par nepieļaujamu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Senāts atzīst, ka tiesa ir mainījusi administratīvā akta pamatojumu un tādējādi pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 250.panta otro daļu. Šis tiesību normas pārkāpums ir pietiekams pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai, jo tas varētu būt novedis pie nepareizas lietas izspriešanas.

Par piketa organizatora un valsts pienākumiem piketa norisē

[13] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norādījis, ka rajona tiesa nepareizi iztulkojusi Sapulču likuma 15.panta trešo daļu, jo tā nenosaka tikai pieteicēja pienākumu sniegt informāciju, bet gan pieteicēja un pašvaldības sadarbību.

Rajona tiesa konstatējusi, ka pieteicējs nav bijis spējīgs sniegt pašvaldības pārstāvjiem visu nepieciešamo informāciju 2024.gada 5.janvāra sanāksmes laikā un šā iemesla dēļ apdraudējis sekmīgu piketa norisi (*pārsūdzētā sprieduma 17.–18.punkts*).

Šajā kontekstā Senāts konstatē, ka rajona tiesa attiecīgo vērtējumu veikusi papildus, jo tās secinājums, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, bija izdarīts jau iepriekš un balstīts uz apsvērumu par pieteiktā piketa miermīlīgumu saistībā ar potenciāli lietojamo strīdus saukli (*pārsūdzētā sprieduma 16.punkts*). Attiecīgi pieteicēja pārmetums tiesai nav pamatots, jo konkrētais secinājums ir izteikts pieteicēja un pašvaldības argumentu vērtējuma kontekstā, nevis lai pamatotu pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

Līdz ar to nav pietiekama pamata atzīt, ka pārsūdzētajā spriedumā būtu nepareizi interpretēta Sapulču likuma 15.panta trešā daļa.

[14] Senāts arī ņem vērā, ka šajā pārsūdzētā sprieduma daļā rajona tiesa par pamatotu atzinusi virkni pieteicēja argumentu, kas saistīti ar viņa kā pieteiktā piketa organizatora pienākumiem un valsts pozitīvajiem pienākumiem sekmīgas pulcēšanās pasākuma norises nodrošināšanā (*pārsūdzētā sprieduma 18.punkts*). Rajona tiesas secinājumi par to atbilst Satversmes tiesas praksē konkretizētajām prasībām attiecībā uz valsts pozitīvo pienākumu. Senāts atgādina Satversmes tiesas norādi, ka Satversmes 103.pants uzliek valstij pienākumu nodrošināt īstenotās pulcēšanās brīvības aizsardzību, tostarp gādājot, lai personas, kas piedalās šādos pasākumos, būtu aizsargātas (*Satversmes tiesas 2006.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr. 2006-03-0106 34.3.punkts*). Pulcēšanās brīvības aizsardzības labad valsts ir tiesīga pieprasīt, lai personas, kas vēlas šo brīvību izmantot, piedalās organizētā pasākuma aizsardzībā, tomēr personu līdzdarbības pienākuma noteikšanai ir jābūt saprātīgai (*turpat, 34.4.punkts*).

Tas, vai konkrētajā gadījumā ir noteikts pienācīgs līdzsvars starp pieteicēja kā organizatora pienākumiem un valsts pozitīvajiem pienākumiem, jāpārbauda rajona tiesai, atkārtoti izskatot lietu no jauna. Tāpat rajona tiesai jānovērtē pamatojuma, kas sniegts pārsūdzētajā lēmumā, pietiekamība pieteiktā piketa aizliegšanai, tostarp vērtējot argumentus, kas attiecas uz pieteicēja spējām sekmīgi īstenot pieteikto piketu un valsts pozitīvo pienākumu apjomu.

Secinājumi

[15] Ievērojot, ka pārsūdzētais spriedums atceļams sakarā ar administratīvā akta pamatojuma maiņu, nav lietderīgi detalizēti vērtēt citus kasācijas sūdzībā izteiktos iebildumus.

Saukļa „No upes līdz jūrai Palestīna būs brīva!” detalizēts izvērtējums nav nepieciešams, jo pašvaldība pieteikto piketu nav aizliegusi tādēļ, ka tas nebūtu miermīlīgs saistībā ar konkrētā saukļa potenciālu lietošanu piketā. Savukārt argumenti par pieteicēja un valsts pienākumu sadali sekmīgai pulcēšanās brīvības īstenošanai konkrētajā gadījumā pēc būtības vērtējami, no jauna izskatot lietu rajona tiesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.¹panta pirmās daļas 1.punktu, 348.panta pirmās daļas 2.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

atcelt Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 30.maija spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai;

atmaksāt biedrībai „Pingvīni” par kasācijas sūdzību samaksāto drošības naudu 70euro.

Spriedums nav pārsūdzams.

J. Pleps L. Slica I. Viškere		
------------------------------------	--	--